

Verlag veldactiviteit 2015-11-08

Zoektocht rupsen, poppen, eitjes van de “Big 3” in de bossen van Berlare.

Verlag door Jurgen Couckuyt

Aanwezig: COUCKUYT Jurgen, GEVERS Marc, HOFFMANN Ortwin, RONSE Etienne, SCHOETERS Fonny, SEPTOR Robin, VANDEN BERGHE Remy, VAN EENAEME Daan

Doelsoorten: *Apatura iris* (Linnaeus, 1758), de Grote weerschijnvlinder; *Limenitis camilla* (Linnaeus, 1764), de Kleine IJsvogelvlinder en *Satyrrium w-album* (Knoch, 1782), de Iepenpage.

Beschrijving: Zondag 8 november 2015 werd er een zoektocht georganiseerd door de leden van het Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied in de bossen van Berlare (Fig. 1).

Fig. 1. De bossen van Berlare, ten noordoosten van het dorpje Uitbergen (Bron: Google Earth).

Deze zoektocht gebeurde onder de koepel van de VVE WG Dagvlinders. De doelstellingen waren deze keer geen vliegende imago's van *A. iris*, *S. w-album* of *L. camilla*, maar de andere stadia van deze soorten.

Ons hoofddoel was het vinden van rupsen van de Grote weerschijnvlinder die vooral op Boswilg, *Salix caprea*, te vinden is langs de waterkanten. Vooraf werd een korte theorie gegeven over de techniek en methode van zoeken. Door de verlengde zomer waren de meeste bladeren nog niet van de bomen waardoor het niet evident was om te bepalen of de rupsen van de Grote weerschijnvlinder zich nog aan het voeden waren of eerder al aan het overwinteren waren in een gaffel én of de Kleine IJsvogelvlinders zich al in hun ingesponnen toestand, een hibernaculum op de kamperfoelie, bevonden of nog steeds actief waren op hun waardplant.

Wanneer het blad nog aan de takken hangt, kan men aan de hand van het vraatpatroon (Fig. 2-3) mogelijk bepalen of een soort aanwezig is. Eens de bladeren van de bomen zijn gevallen, kan men echter zoeken naar de rupsen van *A. iris* die in de gaffels overwinteren. Door aan de takken van de kamperfoelie te schudden, kan men de potentiële hibernacula van *L. camilla* onderscheiden van de nog aanwezige verdorde bladeren.

Fig. 2-3. Vraatpatroon van de rupsen van de Grote weerschijnvlinder? (Foto: Daan Van Eenaeme).

Doorheen het gebied loopt een breed kanaal waar veel Boswilgen aanwezig zijn. In 2014 werd een eerste zoektocht gedaan in de oostelijke zone van dit boscomplex. Deze keer werd de westelijke zijde gedaan. Dit leidde niet tot de vondst van de soort, maar leverde wel interessante biotopen (Fig. 4) op die niet of nauwelijks zijn onderzocht naar de aanwezigheid van dagvlinders.

In 2016 zal een meer gericht onderzoek gebeuren in functie van het Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied. Deze biotopen lijken op zijn minst even interessant als de plaatsen die al door velen meermaals zijn bezocht aan de andere kant van het boscomplex.

Fig. 4-5. Alle Wilgen werden onderzocht in de westelijke zone van het vlieggebied (Foto's: Ortwin Hoffmann).

Terwijl we ons van de ene potentiële zoekplaats naar de andere begaven, werden de Zomereiken, *Quercus robur*, onderzocht naar eitjes van de Eikenpage, *Favonius quercus* (Linnaeus, 1758). Dit leidde naar 2 nieuwe vindplaatsen voor ons project dagvlinders. Langs een bosrand werd een zonnende Dagpauwoog, *Aglais io* (Linnaeus, 1758), gevonden die zich tegoed deed aan de warme zonnestrallen op een braakliggende maisakker. Er werd echter vooral gezocht naar Wilgensoorten die langs het breder kanaal stonden binnen de bosomgeving (Fig. 5). Er werden meerdere bladeren gevonden met mogelijke vraatsporen maar omdat er geen rupsen werden gevonden kan niet met zekerheid bevestigd worden of de soort aanwezig is op deze waardboom.

Het was droog, zacht weer met enkele zonnige perioden. Op de terugweg naar de startplaats werd eerst halt gehouden op de plaats waar enkele lepen, *Ulmus spec.* zich bevinden (Fig. 6). Daar werd logischerwijze gezocht naar eitjes van de lepenpage, *S. w-album*, evenwel zonder succes. Niettemin waren alle aanwezigen tevreden over de 7 km lange tocht doorheen een spectaculair gebied. Velen waren onder de indruk met de belofte om hier zeker nog eens langs te komen. Het is de bedoeling om bij een volgende zoektocht het kanaal met een zodiac boot te bevaren. Op die manier kunnen de overhangende Boswilgen goed onderzocht worden (Fig. 7).

Fig. 6. Op zoek naar eitjes van de lepenpage (Foto: Ortwin Hoffmann).

Fig. 7. Het kanaal dat doorheen het ganze gebied loop en potentieel de beste aflegplaatsen van de Grote weerschijnvlinder biedt (Foto: Jurgen Couckuyt).

Samenvattend in één kaartje (Fig. 8) wordt een beeld gegeven van het bezochte gebied dat in 2016 verder onderzocht zal worden en waarop ook de waarnemingen van *A. iris*, *L. camilla* en *S. w-album* zijn aangeduid.

Fig. 8. De omcirkelde zone waar gezocht werd naar rupsen van de Grote weerschijnvlinder (bron: Project dagvlinders Durme- en Scheldegebied).

- : *L. camilla*
- : *A. iris*
- : *S. w-album*

De kaart werd samengesteld dankzij:

2012 NGI Topomapviewer (<http://www.ngi.be/topomapviewer/public>)

DMAP, distribution mapping software: <http://www.dmap.co.uk/>. — Dr. Alan Morton, Blackthorn Cottage, Chawridge Lane, Winkfield, Windsor, Berkshire, SL4 4QR, UK (<http://www.dmap.co.uk/>)